

direkt, att han öfversatt den. Det ser snarast ut, som om den tillkommit på så sätt, att dess »ombestyrare», som tydligen själf var fullkomligt okunnig i språket, låtit en lapp för sig diktera en improviserad lapsk öfversättning af en svensk katekes och därvid, så godt han förmått, upptecknat dennes diktat. Resultatet har blifvit fruktansvärdt. Lappens sydlapska, möjligen från Jämtland härstammande dialekt är för en oskolad person ytterst svår att med örat riktigt uppfatta och ännu svårare att i skrift fixera, och långa stycken af texten ha också blifvit fullkomligt obegripliga; skribenten har bl. a. icke ens kunnat skilja orden rätt från hvarandra, så att t. ex. titelns två första ord *Same nolmay* egentligen borde lyda *Samen olmay*. När Niurenienus hunnit igenom budorden, har han emellertid funnit det för besvärligt att låta lappen diktera det som ju redan en gång blifvit öfversatt af Nicolaus Andreae, och han har då i stället helt enkelt skrivit af dennes text, så långt den räckt, med tryckfel och allt, och mellan dess olika afdelningar infogat lappens diktat. Härvid har han naturligtvis varit omedveten om att diktatet uppvisade en väsentligen annan språkform än den hos Nicolaus Andreae förekommande. Särskildt karakteristisk visar sig skillnaden mellan de båda språkformerna däri, att de nedan omtalade finska beståndsdelarna alldeles saknas i det jag kallat diktatet. Ur språklig synpunkt är således detta den lapska litteraturens tredje alster det klenaste i hela denna litteratur, något som icke vill säga så litet.

Med denna lapska katekes af år 1633 får icke förblandas en af A. A. v. Stiernman, »Bibliotheca Sviogothica», P. II (Stockholm 1731), s. 773 under Niurenienus omtalad bok: »Holmiæ anno 1632 in 8vo per Ignatium Meurer, sub titulo: Eenfallige och korta spørsmål öfwer våre Christelige hufwud styckior och trones artiklar, uti vår lilla catechesi, enfalligen stält för ungdomen i Lappmarcken af O. P. N.» Denna katekes, hvilken jag en gång för länge sedan sett i Luleå, förmodligen i Högre allmänna läroverkets bibliotek, men som nu ej kunnat där återfinnas, är uteslutande affattad på svenska och icke, såsom man af titeln kunde förmoda, på lapska.

I en artikel i Historisk Tidskrift 1891 omnämnde E. W. B(ergman) s. 216, att Nicolaus Andreae utgifvit en lapsk abc-bok äfven år 1632, en katekes år 1633 och en förklaring däröfver år 1637, till hvilket ändamål, äfvensom till sex lappgossars information, konungen genom skrifvelse af den 24 febr. 1619 anslagit tiondespannmålen af Pite socken. Källan för denna notis är säkerligen en skrifvelse från landshöfdingen i Västerbotten Johan Graan till K. M:t af den 20 maj 1667, som är aftryckt i Isak Fellmans »Handlingar och uppsatser angående finska Lappmarken och lapparne», II,